

Työpaikan ilmastotoiminnan mittari

Arja Ala-Laurinaho
Heli Clottes Heikkilä
Tarja Heikkilä
Kirsi Jussila
Sara Malve-Ahlroth
Anna-Maria Teperi

Työpaikan ilmastotoiminnan mittari

Ilmastotoiminnan mittari on koko työyhteisön väline työpaikan ilmastotoiminnan arvioimiseen. Se on tarkoitettu yhteisen keskustelun ja kehittämisen tueksi. Sen avulla voitte kartoittaa, millaisella tasolla ilmastomuutokseen sopeutumisen ja ilmiön hillitsemisen toimet tällä hetkellä ovat. Kartoitus voi antaa myös ideoita siihen, mihin voisitte seuraavaksi tarttua.

Keitä mukaan arviointiin?

Työpaikan oman ilmastotoiminnan arviointiin kannattaa kutsua mukaan työyhteisön eri osapuolia ja ammattiryhmiä työntekijöistä johtoon, työsuojelusta henkilöstöhallintoon ja viestintään. On tärkeää keskustella ja kehittää yhdessä. Mittarin sisältö on monipuolinen, joten arviointiin tarvitaan mukaan monia eri näkökulmia. Pyrkikää antamaan mahdollisimman todenmukainen kokonaiskuva oman työpaikan arjesta.

Mittarin sisältö

Mittari on jaettu seitsemään osa-alueeseen, jotka kartoittavat eri piirteitä työpaikan ilmastotoiminnasta.

1. Työpaikan ilmastotoimintaa edistävä toimintakulttuuri ja johtaminen
 - o arvot ja toimintakulttuuri, tavoitteet ja suunnitelmat
2. Ilmastotoimien kehittäminen työpaikalla
 - o osallistujat, keinot ja käytännöt
3. Ilmastotoiminta ja oppiminen
 - o oppimistavat, koulutus, ohjeistus ja perehdyttäminen
4. Ilmastotoimintaa edistävä työympäristö
 - o toiminnallisuus, viihtyisyys ja turvallisuus
5. Ilmastotoimintaa edistävä viestintä ja vuorovaikutus
 - o työyhteisön viestintä, keskustelut ja ulkoinen viestintä
6. Näin sopeudumme ilmastomuutokseen
 - o riskien hallinta, lämpöolot ja liikkumisturvallisuus
7. Näin hillitsemme ilmastomuutosta
 - o työmatkaliikkuminen, työpaikkaruokailut ja -tarjoilut, lajittelu ja kierrätys, materiaalit ja raaka-aineet, tuotteet ja palvelut, energian ja veden käyttö, hankinnat ja investoinnit.

Kuva 1. Työpaikan ilmastotoimijuutta voi arvioida ja kehittää seitsemän ulottuvuuden kautta.

Työpaikan ilmastotoiminnan pisteytys

Alla olevassa taulukoissa kuvataan eri ilmastotoiminnan osa-alueita. Annamme toiminnasta erilaisia esimerkkejä. Taulukon avulla voitte antaa oman työpaikan ilmastotoiminnan eri osa-alueille numeroarvion 1–5 pistettä.

Pisteyttäkää yhdessä työpaikan toimet. Voitte myös kirjoittaa tarkempia perusteluja ja selventää oman työpaikanne toimintaa. Käyttäkää apuna taulukoiden kuvauksia. Niiden avulla voitte pohtia, miten työpaikalla on onnistuttu torjumaan ilmastonmuutosta ja sopeutumaan siihen.

Näin käytät taulukkoa

Toiminnassa on kehitettävää

- Saat yhden pisteen.
- Se tarkoittaa, että työpaikan ilmastotoiminnassa on vielä kehitettävää.
- Joitain asioita on jo tehty, mutta toiminnan kehittäminen ja ilmastotoimijuus on vielä alkutaipaleella.

Toiminta on hyvällä tasolla

- Saat kolme pistettä.
- Se tarkoittaa, että monia asioita on työpaikalla kehitetty ja niistä on muodostunut hyviä käytäntöjä.
- Ilmastotoimijuus kehittyy hienosti, vaikka vielä ei olla täysissä pisteissä maalissa.

Toiminta on edistyksellistä

- Saat viisi pistettä.
- Se tarkoittaa, että työpaikalla ilmastotoimijuus on vahvaa ja työpaikan ilmastotoimet ovat monipuolisia.

Työpaikkojen ilmastotoimia on monenlaisia. Lisäksi työpaikat ja toimialat ovat keskenään kovin erilaisia. Niinpä työpaikkasi toimet eivät välttämättä osu tismalleen yhteen, kolmeen tai viiteen pisteeseen. Pisteytyksen tarkoitus onkin tukea arviointia. Voitte siis antaa työpaikalle myös arvot 2 tai 4, tai arvioida toimia esimerkiksi puolen pisteen välein. Tärkeintä on, että arvio perustuu oikeisiin tilanteisiin ja että se kannustaa kehittämään työpaikkasi ilmastotoimintaa.

Voit palata myöhemmin uudelleen työpaikkasi ilmastotoiminnan arviointiin. Vertaile työpaikkasi saamaa numeroarviota ja pohdi, mitä muutoksia ilmastotoiminnassa on tapahtunut. Onko asetetut tavoitteet saavutettu? Arviota voi käyttää myös apuna, kun oman työpaikan toimintaa verrataan muiden yritysten ilmastotoimintaan.

Työpaikan ilmastotoiminnan mittari: arviointitaulukot

1. Ilmastotoimintaa edistävä työpaikan toimintakulttuuri ja johtaminen

a) Miten ilmastonmuutos näkyy työpaikan arvoissa ja toimintakulttuurissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikallamme ei aktiivisesti keskustella ilmastomuutosteemoista. Koen, että muita asioita pidetään tärkeämpinä, esim. liiketoiminnan kannattavuus. Ympäristönäkökulma ei näy yhteisissä arvoissamme.	Johto pitää ilmastomuutokseen ja ympäristöön liittyvää toimintaa tärkeänä. Työpaikallamme johto, HR ja työsuojelu tiedottavat henkilöstölle toimintaamme kytkeytyvistä ilmastomuutokseen liittyvistä riskeistä ja ratkaisuista. Meillä kannustetaan kertomaan ympäristöriskeistä ja niihin liittyvistä epäkohdista. Työpaikallamme on määritelty yhteiset arvot, joissa ympäristönäkökohdat ovat mukana. Ne eivät kuitenkaan ohjaa näkyvästi konkreettista arjen toimintaa.	Työpaikamme toimintakulttuuri tähtää siihen, että toimintamme on ympäristön kannalta kestävä. Käytössämme on tätä tukeva toimintamalli, jonka käyttöön koko henkilöstö on laajasti ja aidosti sitoutunut. Yhteiset arvomme ohjaavat konkreettista arjen toimintaa, esim. hankinnat, energiankäyttö ja liikenne. Arvioimme toimintaamme kriittisesti ympäristöarvojen näkökulmasta.

b) Miten ilmastonmuuton näkyy työpaikan tavoitteissa ja suunnitelmissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikallamme ei ole laadittu ilmastotoimiin ja kestävyteen liittyviä tavoitteita tai toimintamalleja. Noudatamme lain vaatimuksia ja tarkistamme omia käytäntöjämme lainsäädännön muuttuessa.	Johtoryhmä laatii vision ja strategiat siitä, miten ilmastotoimia työpaikalla edistetään. Johto jalkauttaa esitykset henkilöstölle viestinnän, kokouskäytäntöjen ja keskustelujen kautta. Henkilöstö voi kommentoida ja tehdä ehdotuksia tavoitteisiin ja käytännön suunnitelmiin. Meillä seurataan lakien valmistelua ja ennakoidaan niiden vaikutuksia.	Suunnittelemme ilmastotoimia yhdessä koko henkilöstön kesken työpajoissa, palaverissa, keskusteluissa ja teemapäivissä sekä kytämme ne osaksi organisaation strategioita ja toimintasuunnitelmia. Laadimme yrityksen ilmastotavoitteiden perusteella vuosittain kehitysohjelman osastoittain tai toiminnoittain. Sovimme lisäksi erityiset ilmastoaiheiset kehitysteemat ja -kampanjat. Sovimme myös aikataulusta isommille projekteille. Kaikkien näkemyksiä kuullaan

2. Ilmastotoimien kehittäminen työpaikalla

a) Ketkä työpaikalla osallistuvat ilmastotoimien kehittämiseen?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Ilmastotoimien kehittäminen on meillä johdon nimeämän yksittäisen vastuuhenkilön tehtävä. Hän voi kysyä työntekijöiltä ehdotuksia ja palautetta ilmastotoimiin. Meillä ilmastotoimien kehittämiseen osallistuu usein vain yksittäisiä ihmisiä.	Johto päättää työpaikalla ilmastoteemoista ja toimien kehittämisestä. Johto nimeää ilmastotoimien kehittämiseksi vastuuhenkilön ja/tai henkilöstöä edustavan työryhmän. Ryhmä tiedottaa etenemisestä ja kutsuu muuta henkilöstöä osallistumaan ja kertomaan näkemyksiään.	Kaikki osallistuvat aktiivisesti ilmastotoimiin. Ilmasto- ja ympäristönäkökulma on osa jatkuvaa toiminnan parantamista ja se otetaan huomioon kaikessa kehittämisessä. Keskustelemme ja valitsemme yhdessä ilmastoon liittyvät kehittämiskohteet. Keskustelemme tavoitteista ja kehittämistarpeista yhdessä johdon kanssa. Ilmastotoimien kehittämiselle nimetään vastuuhenkilö ja pienryhmä, joka miettii, miten laajemman joukon osallistuminen olisi parasta järjestää. Pienryhmä pyytää muilta työyhteisön jäseniltä näkemyksiä asioihin ja kertoo etenemisestä. Ilmastotoimien yhteiseen kehittämiseen osallistuu tarvittaessa myös laajempi verkosto, esimerkiksi asiakkaat.

b) Millä keinoilla tai käytännöillä työpaikalla kehitetään ilmastotoimintaa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Ilmastoasioiden kehittämiseksi ei ole selkeitä keinoja tai käytäntöjä. Kehittäminen on kiinni yksilöiden omasta aktiivisuudesta ja innostuksesta. Se kohdistuu melko satunnaisiin asioihin. Usein emme saa ehdotuksista palautetta tai tiedä toteutetaanko niitä. Kehittämistä ei seurata tai arvioida systemaattisesti. Ilmastotoimille ei ole varattu omaa budjettia tai henkilöstön resursseja.	Ilmastoasioiden ehdotuksille on sovittu käytäntö. Voimme tehdä ehdotuksia myös erilaisissa palavereissa ja kehityskampanjoissa. Henkilöt, joiden työtä asia koskee, pääsevät kertomaan näkemyksensä ja vaikuttamaan ehdotusten toteutukseen. Johto tai asiasta päättävät henkilöt perustelevat päätökset ja ratkaisut sekä tiedottavat niistä koko työyhteisölle. Johto myös seuraa kehitystoimien edistymistä, arvioi niiden tulokset, ja tiedottaa tuloksista koko työyhteisölle. Erityisille kampanjoille on varattu erillinen budjetti ja henkilöstön resursseja.	Ilmasto- ja ympäristöasioiden kehitysehdotuksille on sovittu selkeät kanavat, käsittelytavat sekä seuranta- ja arviointikäytännöt. Ideoimme ratkaisuja ja toteutusta yhdessä ja hyödynnämme erilaisia ideointi-, suunnittelu- ja arviointivälineitä, kuten lomakkeita, muistilistoja, nelikenttiä, kuvioita jne. Kehittämisen pienryhmät pitävät muut ajan tasalla etenemisestä. Prosessia ja tuloksia arvioidaan yhdessä säännöllisesti ja hyödynnämme sovittuja mittareita. Kokoamme oppeja ja sovimme jatkotoimista. Ilmastotoimet ovat keskeinen osa työpaikan perustehtävää ja niiden jatkuvaan kehittämiseen on varauduttu myös budjetissa ja henkilöstön resurssoinnissa.

3. Ilmastotoiminta ja oppiminen

a) Miten työyhteisössä suhtaudutaan ilmastomuutokseen?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikallamme ajatellaan ilmastotoimintaa riskien ja haittojen vähentämisen näkökulmasta.	Työpaikallamme ajatellaan ilmastotoimintaa ja hiilijalanjälkeä ns. zero harm - näkökulmasta. Se tarkoittaa, että toiminta ei aiheuta haittaa ympäristölle.	Työpaikallamme halutaan olla edelläkävijöitä ilmastotoiminnassa. Haluamme jatkuvasti paitsi vähentää haittoja ja pienentää hiilijalanjälkeä myös löytää keinoja tukea muiden ilmastotoimia eli kasvattaa ns. hiilikädenjälkeä.

b) Millä tavoin voit omassa työssäsi oppia ilmastoasioista?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Kysymme tarvittaessa neuvoa esihenkilöltä tai työkaverilta ilmastoasioita. Kaikki auttavat toisiaan ja neuvovat mielellään ilmastotoimissa, esim. lajitteluohjeissa.	Olemme oppineet yhdessä kestävämpiä tapoja tehdä omaa työtä. Esimerkiksi säästämään materiaaleja ja energiaa, lajittelemaan ja kierrättämään, arvioimaan työmatkojen päästöjä sekä hyödyntämään tarvittaessa etäpalavereja.	Yhteinen ilmasto-osaamisen kehittäminen ja tunnistaminen on osa työn arkea. Käsitlemme aiheita esimerkiksi yhteisissä palavereissa. Jaamme yhteisiä oppeja myös laajemmin työpaikallamme.

c) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan koulutuksessa ja ohjeistuksissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Meillä on työyhteisönä puutteita ilmasto- ja kestävyysasioiden osaamisessa. Vain osalla meistä on joskus mahdollisuus osallistua työn ohessa ilmastoaiheisiin koulutuksiin. Meillä on yksittäisiä ohjeistuksia ilmaston huomioimiseen omassa työssä ja yhteisissä työn prosesseissa.	Kaikille kiinnostuneille on tarjottu mahdollisuus osallistua yksittäisiin koulutuksiin ja moni työntekijä on osallistunut koulutuksiin. Kaikki laatu-, hankinta- ja esihenkilötehtävissä toimivat henkilöt ovat saaneet koulutusta ilmasto- ja kestävyysaiheista. Meillä on selkeät ja systemaattiset ohjeistukset ilmastoasioiden huomioimiseen työssä. Ohjeistukset eivät silti aina ole helposti saatavilla.	Meillä koko henkilöstö osallistuu säännöllisesti ilmastoaiheisiin koulutuksiin. Olemme itse päässeet vaikuttamaan koulutusten sisältöihin ja ne liittyvät suoraan työmme sisältöihin ja prosesseihin. Kaikki meistä tietävät, mistä löytää kattavat ohjeistukset ilmastoasioiden huomioimiseen omassa työssä ja laajemmin työn prosesseissa. Päivitämme ohjeistuksia aktiivisesti. Meillä on selkeät ohjeet yhteiselle ilmastotoiminnalle ja ilmastoaloitteiden tekemiselle.

d) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan perehdytyksessä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Olemme huomanneet, että meidän tulisi perehdytyksessä ottaa paremmin huomioon ilmasto- ja kestävyysasiat.	Osaamme tarvittaessa vastata, jos perehdytyksessä nousee esille kysymyksiä ilmastotoimista ja kestävästä työkäytännöstä. Meillä on kirjattu ylös tarkempia ohjeita työpaikan perehdytysmateriaaleihin.	Otamme aktiivisesti esille ilmastoasiat ja kestävä toiminnan perehdytystilanteissa. Tarjoamme uusille työntekijöille mahdollisuuden kehittää osaamistaan ilmastoasioissa.

4. Ilmastotoimintaa edistävä työympäristö

a) Miten työympäristö tukee ilmastotoimia?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Kun työpaikkamme ilmastotoimia on suunniteltu, huomioon ei ole otettu niiden tilojen käyttäjien toiminnan sujuvuutta tiloihin. Työtiloissa ekologisesti toimiminen vaatii meiltä paljon lisävaivaa, esim. työmatkapyöräilijöiden tilat ja välineet ovat puutteelliset. Tiloissamme olevat ohjeistukset ekologiseen toimintaan ovat epäselviä ja niiden toteutus ei ole riittävän hyvä. Esimerkiksi jätteiden lajittelu tai energian säästämisen keinot ovat epäselviä	Kun työpaikkamme ilmastotoimia on suunniteltu, joiltain tiloissa työskenteleviltä henkilöiltä on kysytty heidän näkemyksiään tilojen toiminnallisuudesta. Ekologiset valinnat työtiloissa vaativat meiltä jonkin verran lisävaivaa. Tiloista löytyy selkeät ja systemaattiset ohjeistukset ekologiseen toimintaan työpaikalla.	Ekologisesti toimiminen on työtiloissamme helppoa ja sujuvaa osana työprosessia. Toimet eivät vaadi vaivaa tai lisätöitä. Olemme saaneet osallistua laajasti tilojen toiminnallisuuden kehittämiseen niin, että ekologisesti toimiminen on helppoa. Kuka tahansa tilojen käyttäjä pystyy tiloissa olevien merkintöjen ja ohjeistusten avulla valitsemaan ekologisemman toimintatavan.

b) Miten työpaikan viihtyvyys tukee ilmastotoimintaa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Ilmastoystävällisten valintojen tekeminen vaatii omasta mukavuudesta tinkimistä. Esimerkiksi epämukavat suihkutilat eivät kannusta työmatkapyöräilyyn.	Ilmastoystävällisten valintojen tekeminen työtiloissamme on miellyttävää. Työntekijöiden näkemyksiä ja toiveita viihtyisyyden parantamiseksi on kysytty suunnittelun tueksi.	Työympäristömme houkuttelee toimimaan ilmastoystävällisesti ja olemme saaneet osallistua viihtyisyyden kehittämiseen. Ilmastoystävällisesti toimiminen tiloissamme on toteutettu niin, että työntekijöiden viihtyvyys jopa lisääntyy, esim. kaunis taulu tai ikkuna lajittelupisteen luona.

c) Miten työympäristön turvallisuus näkyy työpaikan ilmastotoimissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
ilmastoystävällisesti toimiminen työtiloissamme saattaa sisältää yksittäisiä työturvallisuusriskejä, esimerkiksi pihan lajittelupisteiden turvallisuus.	Työpaikkamme ilmastotoimia suunniteltaessa on kysytty joiltain tiloissa työskenteleviltä henkilöiltä heidän näkemyksiään tilojen turvallisuudesta. Näkemyksiä ei ole kysytty kovin systemaattisesti tai laajasti koko työyhteisöltä.	Ilmastoystävälliset valinnat on tehty tilojen käyttäjille turvalliseksi sisätiloissa ja ulkona, mm. äärisäiden lisääntyminen on huomioitu työpaikan välittömässä läheisyydessä. Olemme saaneet osallistua työtilojemme turvallisuuden kehittämiseen.

5. Ilmastotoimintaa edistävä viestintä ja keskustelut

a) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan työyhteisön viestinnässä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Ilmastoasioista viestivät vain viestintävastaavat. Emme järjestä ilmasto- tai kestävyystoimiin kannustavia tietoiskuja tai kampanjoita työyhteisössämme. Ilmastoasioista viestitään lähinnä osana vuosittaista strategioiden ja tavoitteiden asettamista ja seurantaa.	Ilmastoasioista viestivät useat eri ihmiset organisaation eri tasoilta. Työyhteisön viestinnän kanavissa (esim. intranet) on oma osio ilmastoasioille. Järjestämme satunnaisia, työntekijöille suunnattuja tietoiskuja ja kampanjoita, jotka kannustavat ilmastotoimiin. Tiedotamme työyhteisön viestintäkanavissa myös erilaisista valtakunnallisista, alueellisista tai toimialakohtaisista kampanjoista.	Ilmastoasioista viestiminen on meidän kaikkien yhteinen asia. Käytämme viestintään monipuolisesti eri kanavia (esim. Teams). Järjestämme työyhteisössä säännöllisiä tietoiskuja tai kampanjoita vaihtuvista teemoista. Kannustamme niissä koko henkilöstöä yhteiseen ilmastotoimien ideointiin ja kehittämiseen. Kampanjoissa jaamme tietoa omalle työpaikalle keskeisistä asioista, toiminnan nykytilanteesta ja kehitystarpeista. Usein kampanjoihin liittyy myös erilaisia kilpailuja ja palkintoja.

b) Miten ilmastoasiat näkyvät työyhteisön keskusteluissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikallamme ei puhuta usein ilmastotoimista eikä anneta siihen liittyvää palautetta. Ilmastopuhetta ei erityisesti arvosteta. Henkilöstön näkemyksiä ilmastotoimista kysytään harvoin.	Ilmastotoimista keskustellaan työpaikallammesäännöllisesti ja ainakin osa työyhteisöstä osallistuu keskusteluihin. Työpaikan eri tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat kiinnostuneita ilmastomuutoksen vaikutuksista työhön ja työyhteisöön.	Ilmastoasiat ovat selkeästi esillä työyhteisössä käydyissä epävirallisissa ja virallisissa keskusteluissa. Johto ja esihenkilöt kannustavat keskustelemaan ilmastotoimista ja osallistuvat keskusteluun. Yhteisiä onnistumisia ilmastotoimissa huomioidaan ja juhliitaan.

c) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan ulkoisessa viestinnässä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Vastuullisuusraporttimme julkaistaan vuosittain. Olemme julkaisseet työpaikan arvot verkkosivuillamme. Meillä on sovittu vastuullisuusasioille ja niihin liittyviin kyselyihin oma vastuuhenkilö.	Vastuullisuusraportin ja verkkosivujen lisäksi viestimme aktiivisesti työpaikan ilmastotoimista, esimerkiksi blogikirjoituksilla ja työpaikan somekanavissa. Teemme säännöllisesti ja suunnitellusti ulkoisessa viestinnässämme ulostuloja vihreistä teemoista. Julkaisemme esimerkiksi ilmasto- tai vihreää siirtymää käsittelevän blogikirjoituksen kolmesti vuodessa.	Meillä on nimetty vastuullisuus- ja ilmastoasioille vastuuhenkilö ja pienryhmä. Olemme tehneet vastuullisuus- tai ilmastoasioista oman viestintäsuunnitelman. Pyrimme aktiivisesti osallistumaan työpaikan toimialan keskusteluun sekä laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Nostamme esiin keskustelussa toimialan haasteita ja onnistumisia sekä oman työpaikan kehitystoimia. Olemme tietoisia viherpesun vaarasta ja suhtaudumme siihen vakavasti. Annamme todenmukaisen kuvan työpaikamme ilmastotoimista. Ilmastoasiat näkyvät säännöllisesti työpaikan sosiaalisen median kanavissa.

6. Näin sopeudumme ilmastonmuutokseen

a) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan riskien arvioinnissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Meillä on käytössä riskien arvioinnin menetelmät ja toteutamme arvioinnin säännöllisesti. Emme ole huomioineet ilmastonmuutosta erillisenä teemana yleisessä riskien arvioinnissa.	Olemme huomioineet ilmastonmuutoksen vaikutuksia erillisenä osana riskien arviointia. Riskien arvioinnin tulokset ovat kaikkien saatavilla ja työntekijöitä ohjeistetaan hallintatoimiin.	Huomioimme ilmastonmuutoksen vaikutukset kiinteänä osana riskien arviointia. Käymme työpaikalla yhdessä läpi riskien arvioinnin tulokset ja hallintatoimet. Meillä on keinot ilmastonmuutoksen seurantaan, keräämme dataa ja hyödynnämme sitä riskien arvioinnissa ja varautumisessa. Keräämme henkilöstöltä havaintoja ja kehitysideoita, mm. ilmastonmuutokseen liittyen. Esimerkiksi lämpöolot, äärisäät, veden laatu ja pandemiat.

b) Miten työpaikalla on varauduttu ilmastonmuutoksesta johtuviin lämpöolojen muutoksiin ja vaihteluihin?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Mittaamme lämpötiloja pistemäisesti ja satunnaisesti. Hallitsemme lämpöoloihin liittyviä haittoja vain tarjoamalla kesä- ja talvikausina eri työ- ja suojavaatetuksen. Pidämme lisäksi lämpötaukoja.	Reagoimme lämpöolojen muutoksiin. Sisätiloissa mittaamme lämpöoloja (T, Rh) pistemäisesti ja satunnaisesti. Ulkotiloissa seuraamme sääennusteita (T, UV-säteily, sade ja tuuli). Säätellemme lämpökuormitusta suositusten antamien tietojen perusteella, esim. lämpötautot, suojavaatetuksen säätäminen ja nesteytys. Teemme väliaikaisia ja kohdekohtaisia ratkaisuja, joilla pyrimme vaikuttamaan työpaikan lämpöoloihin, esim. väliaikaisin kohdekohtaisin ratkaisuin (tuulettimet, lämmittimet). Lämpöolot ovat osa riskienhallintaa. Teemme yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Ohjeistamme henkilöstöä hyvistä käytännöistä, kun he työskentelevät poikkeavissa lämpöoloissa.	Pyrimme ennakoimaan toiminnassa ilmastonmuutoksesta johtuvia lämpöolojen muutoksia ja vaihteluita. Sisätiloissa mittaamme lämpöoloja (T, Rh) kattavasti ja jatkuvasti sekä dokumentoimme saadun datan. Huomioimme sääennusteet sisälämpöolojen säädöissä. Hyödynnämme sääennusteita (T, UV-säteily, sade, tuuli) ulkotyöskentelyyn varautumisessa. Yhdistämme eri lähteistä tietoa, jolla kehitämme työn prosesseja, työtiloja ja investointeja. Säädämme lämpöoloja laajasti erilaisilla teknisillä toimenpiteillä, esim. lämpötilojen ja kosteuden hallinta. Täydennämme säätöjä kohdekohtaisin tai yksilöllisin ratkaisuin. Mahdollistamme palautumisen työajalla erilaisilla tilaratkaisuilla. Teemme laajaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa ja otamme huomioon työn kokonaiskuormituksen sekä yksilöllisen rasituksen. Etsimme ratkaisuja uusimman tiedon perusteella. Koulutamme henkilöstöä varautumaan lämpötilojen muutoksiin ja työskentelyyn poikkeavissa lämpöoloissa. Osallistamme henkilöstöä ja keräämme säännöllisesti palautetta eri lämpöoloissa työskentelystä.

c) Miten ilmastoasiat näkyvät liikkumisturvallisuudessa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Reagoimme sääolojen aiheuttamiin vaaroihin, kun vaaratilanne tapahtuu.	Kunnossapito hoitaa mm. hiekoituksen ja puhtaanapidon sopimuksen mukaisesti. Hyödynnämme sääennusteita töiden suunnittelussa ja sääoloihin varautumisessa. Ohjeistamme henkilöstöä olemaan varovaisia liikenteessä ja pukeutumaan sään mukaisesti, esim. vaatetus, liukuesteet ja nastarenkaat. Meillä voi työskennellä etänä ja tarjoamme myös muita työn joustoja.	Seuraamme ja kehitämme liikkumisturvallisuutta systemaattisesti. Hyödynnämme laajasti teknisiä ratkaisuja, kuten katokset, suojaseinät, sulatusratkaisut, lisäkaiteet ja riittävä valaistus. Tuemme henkilöstön turvallista työmatkaliikennettä. Suunnittelemme yhteistyössä kunnossapidon kanssa ratkaisuja, jotka lisäävät ja ennakoivat liikkumisen turvallisuutta. Esimerkiksi koulutus ja henkilöstön palaute. Liikkumisturvallisuuden kehittämiseen on nimetty vastuuhenkilö, joka tekee jatkuvaa yhteistyötä muun henkilöstön kanssa.

7. Näin hillitsemme ilmastonmuutosta

a) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan työmatkaliikumisessa ja matkustamisessa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikalla on autojen lämmityspistokkeet ja pyöräsäilytyspaikat.	Keskustelemme ympäristöystävällisestä työmatkaliikumisesta ja pidämme sitä tärkeänä. Meillä on käytössä julkisen liikenteen etuja ja latauspaikka sähköautoille. Pyörille löytyy säilytyspaikka. Työpaikalla on hyvät suihku- ja peseytymistilat. Meillä on joustava etätyömahdollisuus.	Kehitämme yhdessä ympäristöystävällistä työmatkaliikumista. Meillä on käytössä kimpapakyytijärjestelmä ja työmatkapyörät tai jokin muu kestävän liikkumisen tapa. Pyrimme välttämään turhaa työmatkustamista mm. järjestämällä etäkokouksia. Kun suunnittelemme matkoja, otamme huomioon myös hiilijalanjäljen ja matkustamme esim. junalla lentokoneen sijaan.

b) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan työpaikkaruokailuissa ja tarjoiluissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikkaruokailuissa ja tarjoiluissa on tarjolla kasvisvaihtoehto.	Työpaikkaruokailuissa ja tarjoiluissa tuodaan esille ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja, kuten kasvis- ja lähiruokaa. Esimerkiksi merkinnät ruokalistoissa ja ruokien esillepano ruokalassa.	Työpaikkaruokailuissa ja tarjoiluissa tarjotaan pelkästään ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja ja kannustetaan henkilöstöä ympäristöystävällisiin ruokailuvalintoihin. Kunkin ateriovaihtoehdon hiilijalanjälki on ilmoitettu ruokalistassa (CO2 päästöt).

c) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikalla lajittelussa ja kierrätyksessä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Työpaikalla lajittelemme muovin, pahvin, paperin, lasin ja metallin kierrätyspisteissä. Vaarallisille jätteille on omat säilytyspaikkansa.	Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan kierrätysmateriaaleja työpaikalla. Koko henkilöstölle järjestetään koulutuksia lajittelusta ja kierrättämisestä. Henkilöstö voi lunastaa mm. käytöstä poistettuja kalusteita.	Lajittelemme työpaikalla monipuolisesti, seuraamme kierrätysmääriä tavoitteellisesti ja kehitämme kierrätysprosesseja yhdessä. Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti lajittelusta ja kierrättämisestä yhdessä kehitettyjä koulutuksia ja opastusta. Pyrimme myös laitteiden uusiokäyttöön, esim. it-laitteet ja puhelimet.

d) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan materiaalien ja raaka-aineiden käytössä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Käytämme materiaaleja ja raaka-aineita säästäväisesti. Otamme kuitenkin materiaalien ja raaka-aineiden valinnassa huomioon ympäristövaikutukset melko satunnaisesti.	Kun teemme päätöksiä hankinnoista, otamme huomioon materiaalien ja raaka-aineiden ympäristövaikutukset. Pyrimme käyttämään kierrätysmateriaaleja. Kysymme henkilöstön kokemuksia materiaalien laadusta ja kestävyydestä kulutuksessa.	Kun teemme päätöksiä hankinnoista, otamme kattavasti huomioon ympäristövaikutukset. Käytämme kierrätysmateriaaleja aina, kun se on mahdollista. Etsimme jatkuvasti uusia, kestävämpiä materiaaleja ja kehitämme niiden kierrättämistä ja uusiokäyttöä. Henkilöstö osallistuu aktiivisesti uusien materiaalien testaamiseen ja arvioi käyttökokemuksia.

e) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan tarjoamissa tuotteissa ja palveluissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Huolehdimme siitä, että tuotteemme ja palvelumme ovat turvallisia, eikä niiden valmistus tai ohjeiden mukainen käyttö aiheuta ympäristölle vahinkoa.	Kehitämme tuotteita ja palveluita, jotka ovat ympäristöystävällisiä, kestäviä sekä helppo korjata ja kierrättää. Tuotteiden valmistus on ympäristöystävällistä. Se esimerkiksi säästää energiaa ja materiaaleja.	Arvioimme kriittisesti, ovatko tuotteemme ja palvelumme ylipäättään tarpeellisia vai aiheuttavatko ne turhaa kulutusta. Kehitämme tuotteita ja palveluita, joiden hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni. Tuotteemme eivät aiheuta luontokatoa ja ne auttavat käyttäjänsä pienentämään hiilijalanjälkeään. Suunnittelemme tuotteita, jotka ovat kestäviä ja jotka voi korjata ja käyttää uudelleen. Ne on myös helppo kierrättää, esim. osat ovat irrotettavissa eri kierrätysjakeiksi.

f) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan energian käytössä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Seuraamme energian käyttöä vuositason.	Seuraamme energian käyttöä tavoitteellisesti vähintään vuositason.	Olemme asettaneet energian käytölle tavoitteet, seuraamme energian käyttöä ja ennakoimme muutoksia kuukausitasolla.
Olemme käsitelleet työpaikan energiavalintoja.	Kehitämme energiavalintoja suunnitelmallisesti. Kannustamme henkilöstöä säästämään energiaa ja ehdottamaan energiaa säästäviä toimia.	Kehitämme energiavalintoja suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti osana investointeja. Ideoimme ja toteutamme keinoja energian käytön vähentämiseen yhdessä henkilöstön kanssa. Viestimme energian kulutustiedot henkilöstölle läpinäkyvästi.

g) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan veden käytössä?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Seuraamme veden käyttömääriä ja kustannuksia vuositasolla.	Seuraamme veden käyttömääriä ja kustannuksia kuukausitasolla ja pyrimme vähentämään veden käyttöä aktiivisesti. Kannustamme henkilöstöä säästämään vettä ja ehdottamaan vedenkulutusta pienentäviä toimia.	Seuraamme tavoitteellisesti veden käyttömääriä ja kustannuksia kuukausitasolla. Suunnittelemme pitkäjänteisiä ja vaikuttavia kehittämistoimia. Kierrätämme työprosesseissa vettä mahdollisuuksien mukaan. Suunnittelemme ja toteutamme yhdessä henkilöstön kanssa keinoja, joilla voimme vähentää veden käyttöä. Viestimme veden kulutustiedot henkilöstölle läpinäkyvästi.

h) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan hankinnoissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Ympäristöasiat on mainittu hankintaprosessin ohjeissa. Otamme ympäristöasiat huomioon yhtenä valintakriteerinä osassa hankintoja.	Otamme hankinnassa huomioon ympäristöasiat monin tavoin ja ne ovat osa tarjouskriteerejä. Esimerkiksi ympäristömerkit ja sertifikaatit. Kysymme hankintojen käyttäjien näkemyksiä hankinnoista.	Edellytämme toimittajilta ympäristökestävyyden osoittamista. Esimerkiksi ympäristömerkit ja sertifikaatit. Eri asiantuntijat ja hankintojen käyttäjät osallistuvat hankintaprosessin suunnitteluun ja neuvotteluihin. Kun suunnittelemme hankintoja, otamme monipuolisesti huomioon ympäristökestävyyden. Esimerkiksi käytön välttäminen tai vähentäminen, uudelleenkäyttö ja kierrättäminen.

i) Miten ilmastoasiat näkyvät työpaikan investoinneissa?

Toiminnassa on kehitettävää 1 piste	Toiminta on hyvällä tasolla 3 pistettä	Toiminta on edistyksellistä 5 pistettä
Otamme investoinneissa huomioon ympäristönäkökulmat satunnaisesti. Tunnistamme haittoja ja pyrimme minimoimaan niitä. Kysymme käyttäjien mielipidettä investoinneista.	Kun teemme investointeja, arvioimme useimmiten ympäristötekijät. Käytämme investoinnissa apuna sisäistä ympäristöohjeistusta. Arvioimme investointeja elinkaarinäkökulmasta. Arvioimme voimmeko investoinnilla välttää haitallisen tekijän käytön kokonaan tai vähentää käyttöä. Arvioimme voimmeko edistää uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä. Meillä eri asiantuntijat ja investointeja käyttävät henkilöt osallistuvat investointien suunnitteluun.	Pyrimme jokaisella investoinnilla edistämään myös ympäristön kestävyyttä. Investoinneissa edellytämme ympäristöstandardien noudattamista, sertifioituja tuotteita ja prosesseja. Laskemme eri investointivaihtoehtojen elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen. Tarkistamme myös alihankkijoiden toiminnan vastuullisuuden. Johto seuraa investointien ympäristövaikutuksia. Viestimme investointien ympäristöarviointien tulokset läpinäkyvästi. Jos investointeja tehdessä jokin asia muuttuu, arvioimme uudelleen investoinnin vaikutukset ympäristöön.